

Motion till riksdagen 2013/14:Kr323

av **Leif Jakobsson (S)**

Lagar på det rullande kulturarvets villkor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om villkoren för det rullande kulturarvet och behovet av en lagöversyn för att värna detsamma.

Motivering

Sverige har ett i många avseenden unikt kulturarv i form av transportmedel, som är uttryck för svensk ingenjörsteknik och formgivningsförmåga. Sveriges många duktiga transportmedelshistoriska riksorganisationer skulle välkomna stärkt lagskydd för detta kulturarv.

Målkonflikter mellan strävan att bevara det kulturhistoriska arvet å ena sidan och å den andra skyddet av miljö och människors säkerhet förekommer ofta. Oftast kan dessa målkonflikter lösas med vettiga lösningar i samförstånd. Detta gäller dock bokstavligen undantagsvis det rörliga kulturarvet.

Svenska regeringar har traditionellt värnat detta kulturarv. Men nu tenderar gällande lagstiftning och verksinstruktioner inte längre att möjliggöra tidigare vilja. Följden är att inom samtliga transportmedelsområden inträder växande hot i form av nya regelsystem, som är skapade för att lösa problem skapade av modern teknik, men samtidigt vållar skada på bärare av äldre teknik. Tidigare lag och praxis har sin grund i skrivningarna från proposition 161 från år 1960 (s. 44): ”Ting, som varit eller är avsedda för rörligt bruk, uppenbarligen icke bör hemfalla under lagen.” Detta undantag avseende transportmedel har inte hävts i senare lagstiftning, varför statliga myndigheter i dag saknar lagrum i enlighet med vilka de kan efterkomma regeringens vilja att värna om det rörliga kulturarvet.

Hänsyn till kulturarvsdimensionen behöver inte stå i motsatsställning till kraven på säkerhet och miljö. Frågeställningarna kan variera för de olika

Fel! Okänt namn på

transportslagen, men problemen är gemensamma, nämligen förutom bristande ekonomiska resurser också myndigheternas regelverk. Då det ligger i sakens natur att brukande och bevarande av detta kulturarv sker på ett traditionellt och mindre tidsenligt sätt, omhändertas den absoluta huvuddelen av detta kulturarv mestadels med egna insatser av arbetsinsatser och pengar av rent ideella, icke vinstdrivande eller privata krafter, samtidigt som det statliga regelverket hindrar ett mer än marginellt hänsynstagande till dessa omständigheter.

Regeringen bör se över lagstiftning och regelverk för att få till stånd en process där kulturminnesvårdande myndigheter och fackmyndigheter åläggs samverka med representanter för samtliga svenska transportmedelshistoriska riksorganisationer för att åstadkomma samsyn om miljö och säkerhetskrav, som gör att även Sveriges gamla ång- och segelfartyg, veteranbåtar och klassiska bilar kan finnas kvar och brukas i huvudsak som de är också i framtiden. Därför bör Kulturdepartementet få i uppdrag att i dialog med bland annat Motorhistoriska Riksförbundet utreda hur svenska departement och myndigheter bör samverka för att bevarandet av det fordonshistoriska kulturarvet.

Det krävs en lagöversyn inom kulturarvsområdet med syftet att inbegripa det rörliga kulturarvet i kulturarvslagstiftningen i syfte att fastställa kvalifikationsregler (ålder, senaste produktionsår eller andra kvalifikationer) för detta kulturarv som är specifika för de olika transportmedelsslagen. Det är av vital betydelse att samtliga departement som berörs deltar i översynen.

I kommande regleringsbrev till landets myndigheter bör det säkerställas att kulturhistoriska värden såväl inom myndigheten som i samhället beaktas.

Stockholm den 3 oktober 2013

Leif Jakobsson (S)